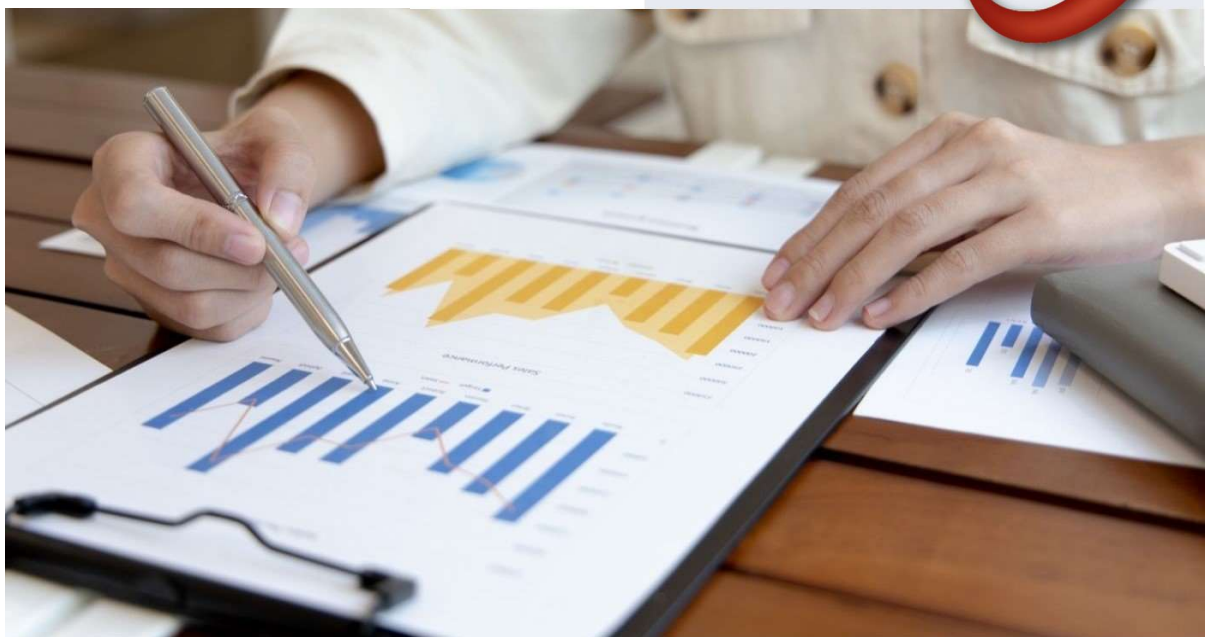

Утицај нових сојева вируса корона на пословање предузећа

Резултати истраживања

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ
SERBIAN ASSOCIATION OF EMPLOYERS

Последице на пословање

Унија послодаваца Србије

У последњих месец дана Србија бележи рекорде у броју заражених вирусом корона. Брзина ширења омикрон соја као тренутно најдоминантније верзије корона вируса у кратком периоду довела је до масовног изостанка радника са посла због заражавања. У оквиру ових консултација са послодавцима циљ нам је био да сазнамо како те бројке утичу на пословање предузећа и привреду?

92%

послодаваца имало запослене на боловању у протеклих 60 дана

72%

исплаћивало 100% накнаду зараде током боловања

81%

микро и малих предузећа
исплаћује 100% накнаду зараде
током боловања

65%

Послодаваца процењује губитак
услед одсуствовања са посла
запослених због боловања

Шта кажу послодавци?

Унија послодаваца Србије

Дијалог са послодавцима је трајао укупно 10 дана и у њему је учествовало 288 власника и директора предузећа и то 20 директора великих компанија, 57 директора из предузећа која спадају по величини у средња предузећа, 133 малих и 55 микро предузећа као и 23 предузетника. Укупан број запослених код ових послодаваца је 34.391.

Графикон: Структура предузећа према величини

Посматрано по регионалној подели у овим консултацијама је учествовало највише привредника из Београда 60%, потом из Војводине 22% из Шумадије и западне Србија 14%, док је из источне и јужне Србије учешће узело 4% послодаваца.

Колико трају боловања?

Посматрано у периоду претходна два месеца

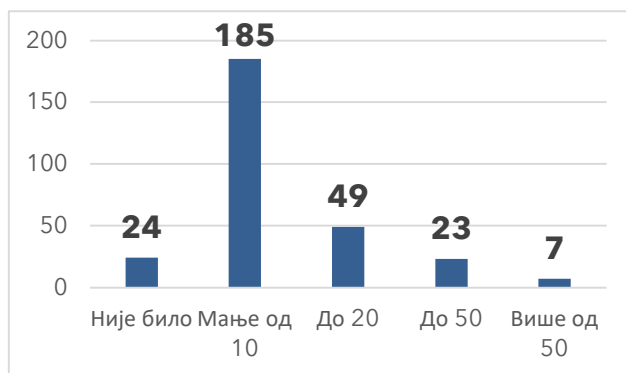
Дужина трајања одсуствовања запослених са рада због болести изазване новим сојевима корона вируса је код 75% послодаваца трајала мање од три недеље док је дуже одсуствовање забележено код 6% предузећа. Одсуствовање са посла услед пријављених контаката са зараженим корона вирусом је било присутно код 186 предузећа, односно код 65% укупно анкетираних послодаваца.

Одсуствовање са рада

због болести изазване омикрон сојем вируса

У последња два месеца чак **92%** послодаваца је имало запослене који су привремено одсуствовали са рада због заражавања корона вирусом. У поменутом периоду до 10 радника на боловању је имало 185 предузећа, а до 20 запослених је имало њих 49. Највећи број одсуствовања са рада због болести изазване корона вирусом бележи сектор прерађивачке индустрије (23%), трговине (19%) и осталих услужних делатности (19%).

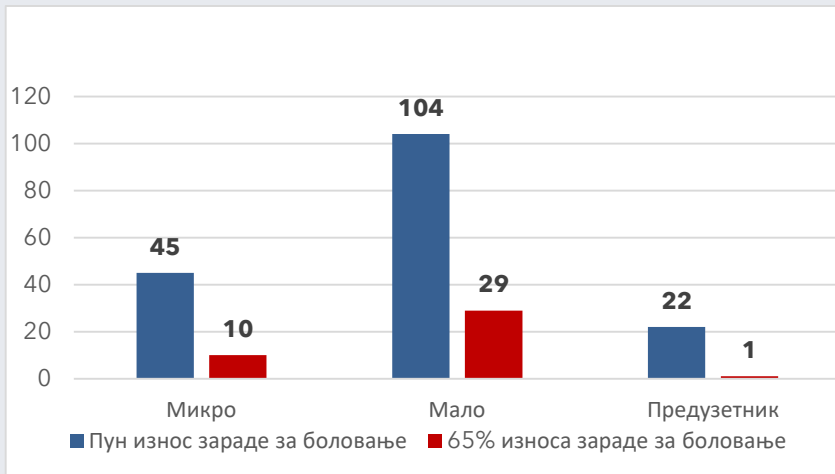
Графикон: Број запослених који су одсуствовали са рада због болести изазване корона вирусом

Препорука Владе РС

за накнаду зараде у висини од 100% за оболеле од короне

Закључком Владе Републике Србије препоручено је послодавцима да измене свој општи акт, односно уговор о раду или други појединачни акт, у делу којим се уређује накнада зараде, односно накнада плате, тако да запосленима који привремено одсуствују са рада због потврђене заразне болести COVID-19 или због мере изолације или самоизолације обезбеде право на накнаду зараде у висини од 100%. Препорука није обавезујућа за послодавце, али без обзира **72% послодаваца је својим привремено одсутним запосленима са рада због болести изазване корона вирусом исплаћивало накнаду зараде у висини од 100%**. Преостали привредници су се придржавали Закона о раду и Закона о здравственом осигурању и исплаћивали 65% зараде, а као разлоге су наводили пад продуктивности, смањен обим пословања, рад са губицима као и прављење разлике између оних који су радили и оних који то нису. Од 28% предузећа који нису уплаћивали 100% накнаду зараде због болести изазване корона вирусом њих 30% је из прерађивачке индустрије као и из трговине.

Однос микро и малих предузећа и предузетника према препоруци Владе РС и одсуствовању са рада

због болести изазване корона вирусом

Од 211 микро и малих предузећа и предузетника који су учествовали у консултацијама њих **81% је поступало у складу са препоруком Владе РС и својим запосленим одсутним са рада због болести изазване корона вирусом исплаћивало накнаду зараде у висини од 100%**.

Велики број послодаваца је нагласио да је **погрешно правити разлику међу запосленима по питању дијагнозе због које користе боловање**.

Коментари послодаваца

По питању препоруке Владе РС

„ПРЕПОРУКА ЈЕ ЈЕДНО, А ЗАКОН ЈЕ ДРУГО. МИ СЕ ВОДИМО ЗАКОНИМА. НЕКИ ОД ЗАПОСЛЕНИХ СУ ИМАЛИ МАЛИГНЕ ТУМОРЕ И ОДСУСТВОВАЛИ СА ПОСЛА ВИШЕ МЕСЕЦИ ЗБОГ ОПЕРАЦИЈЕ И ОПОРАВКА, А ЊИМА ЈЕ ПО ЗАКОНУ ИСПЛАЋЕНА ЗАРАДА ОД 65%. ШТА ЈЕ ПО ВАМА ТЕЖА БОЛЕСТ, РАК ИЛИ COVID?“

„Не желимо да правимо разлику међу запосленима по питању дијагнозе.“

“Пребацује се трошак на фирме које свакако већ имају проблема у пословању. Да су запослени имали било који други вирус, исплата би била 65%. Зашто би сада требало да буде другачије?“

Да ли је било губитака?

Процене губитака по основу одсуствовања са рада због болести изазване коронам

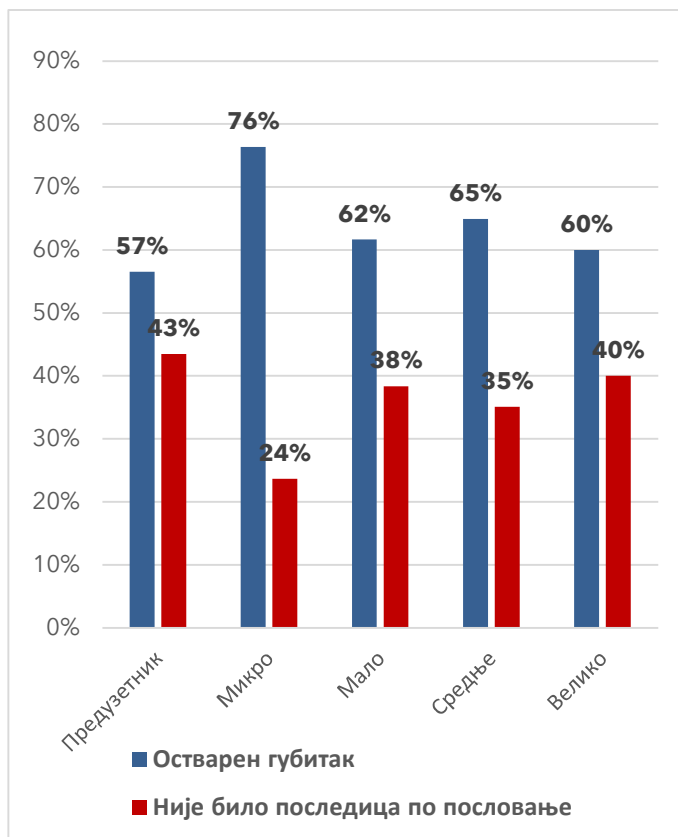
Према проценама послодаваца губитак који је настао услед одсуствовања са рада великог броја запослених због болести или изолације изазване корона вирусом је забележен код **65%** анкетираних предузећа од којих је највише у сектору прерађивачке индустрије њих 76%, услуге смештаја и исхране 70% и у сектору услуга 71%. Без последица по пословање је пријавило 35% послодаваца од којих 44% из сектора трговине, 32% из сектора грађевинске индустрије, 24% из прерађивачког сектора.

Висина процењеног губитка је за највећи број послодаваца **до 10% уобичајеног прихода**, док 35% послодавца није претрпело никакву штету услед одсуствовања са рада великог броја запослених због болести или изолације изазване корона вирусом, односно омикрон сојем вируса корона.

Микро предузећа највише пријављују губитак

Слично као и у свим претходним истраживањима Уније послодаваца Србије, микро предузећа су најбројнија у процени губитака који је настао услед одсуствовања са рада великог броја запослених због болести или изолације изазване омикрон сојем корона вируса. Без последица по пословање су у највећој мери били предузетници и велике компаније

Како послодавци превазилазе недостатак запослених ?

Одсуство због боловања

Начин на који послодавци превазилазе недостатак запослених на радним местима је у највећој мери прерасподела послова међу преосталим запосленима и то чини чак 72% послодаваца. 15% анкетираних послодаваца због недостатка радника смањују обим пословања, док је 8% ангажовало нове раднике. Један део привредника проблем недостатка запослених решава скраћењем радног времена као и организовањем рада од куће.

Шта предлажу послодавци?

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ

Према мишљењу послодаваца изласку из кризе изазване корона вирусом услед којих је велики број запослених одсуствовао са посла би у великој мери допринеле **државне интервенције**. Овде се мисли на јасну стратегију државних органа у борби против пандемије у оквиру којих су послодавци предложили скраћење изолације за оболеле од короне. Уважавајући захтеве привреде **Влада Србије је у међувремену изменила постојеће прописе тако да се изолација за оболеле од COVID-19 скрађује са четрнаест на седам дана**. Такође донета је и одлука да карантин за контакте оболелих уместо претходних десет, сада траје пет дана. При томе, контакти заражених не морају у карантин ако су вакцинисани, ако су прележали ковид или ако имају антитела. Сличне мере прописане су и у другим државама света.

У највећем броју анкетирани послодавци као решење предлажу **обавезу постизања високе стопе вакцинисаности као и финансијску државну подршку и доплату до 100% боловања** запосленима привремено спреченим за рад због короне.

Коментари послодаваца

Како превазићи кризу?

“Финансијска помоћ предузећу за боловање изазвано COVID-19, с обзиром да наше предузеће мора да покрије то радно место ангажовањем нових запослених.”

“Решење за излазак из кризе је и померање рокова за плаћање пореских обавеза”

“Третирати корону као сезонски грип”

“Да исплата боловања о трошку послодавца буде 3-7 дана максимално, као што је случај у Италији нпр. Ако се зове “накнада у случају спречености запосленог за рад” онда нека држава ради оно за шта је плаћена.”

“Решење није у обавезној вакцинацији јер сви видимо да вакцина не спречава ширење ковида”

Кључне препоруке

Унија послодаваца Србије

- Јасна стратегија државних органа у борби против пандемије
- Постизање високе стопе вакцинисаности
- Државна финансијска подршка- доплата до **100%** запосленима привремено спреченим за рад због корона вируса
- Померање рокова за плаћање пореских обавеза и умањење истих